

Rijbewijskeuringen

Neurofibromatose en het behalen van je Rijbewijs

Niets is vreemd aan mensen met NF en ook wij hebben zin of behoefte aan het behalen van een rijbewijs. In de huidige moderne samenleving is het heel normaal dat je probeert om je rijbewijs te halen. Het hebben van de aandoening NF (NF1 of NF2) hoeft daar helemaal geen belemmering in te zijn. Tenslotte moet je voor het behalen van je rijbewijs examen doen. De examinerator beoordeelt of rijvaardigheid voldoende aanwezig is. Als dat oordeel positief is loop je net als alle anderen naar het gemeentehuis om vol trots je rijbewijs aan te vragen.

Tenminste zo zou het moeten zijn!

De praktijk is wat weerbarstiger en dit begint al met het nemen van rijlessen. Een van de eerste dingen die je moet regelen, is het invullen van een eigen verklaring waarin vragen worden gesteld over jouw gezondheid.

Nou daar komt het al bij vragen 3 en 10 van de eigen verklaring:

- 3. *Bent u onder behandeling of onder behandeling geweest voor een psychiatrische stoornis, een hersenziekte –zoals een beroerte– of een ziekte van het zenuwstelsel?***
- 10. *Hebt u nog andere aandoeningen, ziekten of functiebeperkingen die het besturen van motorrijtuigen moeilijker maken?***

De angel zit hem nou net in de laatste toevoeging van vraag 3; '*of een ziekte van het zenuwstelsel?*'. Wat vul je daar nu in? Bij NF1 weet bijna iedereen op de leeftijd dat ze willen starten met rijlessen dat ze deze aandoening hebben. Bij NF2 ligt de zaak heel wat genuanceerder, de meesten weten op deze leeftijd gewoon niet dat ze NF2 hebben. NF2 uit zich vaak later. Zij zullen de vraag gewoon ontkennend kunnen beantwoorden.

Bij NF1 komt vrij veel ADHD (wat meer) of ASS (wat minder) als bijkomende diagnoses voor. Dit valt onder de psychiatrische stoornissen. Deze groep zal vraag 3 dus met ja horen te beantwoorden. Als gevolg hiervan gaat het CBR vragen om een medische beoordeling door een psychiater. Dit hoeft verder geen vervelende gevolgen te hebben (als wij even vergeten dat je die extra keuring zelf moet betalen). Veelal zal de psychiater kunnen beoordelen dat de ADHD of ASS geen gevolgen heeft voor de rijvaardigheid en dat de toetsing door de examinerator bij het rijexamen volstaat. Bij een eerste aanvraag bij personen met ADHD of ASS zal eveneens bij de beoordeling een rijtest met een deskundige op het gebied van de praktische rijgeschiktheid van het CBR plaatsvinden.

Wat vertel je nu over jouw NF1 als ziekte van het zenuwstelsel?

NF1 is een aangeboren aandoening. NF1 kan zich op heel verschillende manieren uiten. Sommige mensen hebben alleen een paar vlekjes op de huid. Anderen hebben een gecompliceerde ziekte met een scala aan vooral psychische, neurologische en andere klachten. Goed is om blijven te beseffen

dat NF1 een aandoening is die zich op veel verschillende manieren kan uiten. Bij mensen met NF1 moet de rijgeschiktheid dus per persoon bekeken worden.

- Als NF1 zich bij jou heel mild uit, je hebt **geén** ADHD of ASS, je hebt enkel wat café au lait vlekken of enkele onschuldige neurofibromen op de huid dan heb je geen last van een ziekte van het zenuwstelsel en kan je vraag 3 ontkenkend beantwoorden. In dit geval zal je vraag 10 **wel** bevestigend moeten beantwoorden en daar de aandoening NF1 opgeven. Het CBR kan dan vragen om een specialistisch onderzoek. Op basis van de informatie/keuring zal het CBR een besluit nemen over jouw rijgeschiktheid.
- Als NF1 zich bij jou heel mild uit, je hebt **wel** ADHD of ASS, je hebt enkel wat café au lait vlekken of enkele onschuldige neurofibromen op de huid dan heb je geen last van een ziekte van het zenuwstelsel. Je moet vraag 3 toch bevestigend beantwoorden en aangeven dat je ADHD of ASS hebt. Je hebt echter **geen** aandoening van het zenuwstelsel dus je moet jouw NF1 in ieder geval hier **niet** vermelden. Ook hier zal je vraag 10 **wel** bevestigend moeten beantwoorden en daar de aandoening NF1 opgeven. Het CBR kan dan vragen om een extra specialistisch onderzoek (naast het onderzoek door een psychiater). Op basis van de informatie/keuring zal het CBR een besluit nemen over jouw rijgeschiktheid. Bij een eerste aanvraag bij personen met ADHD of ASS zal eveneens bij de beoordeling een rijtest met een deskundige op het gebied van de praktische rijgeschiktheid van het CBR plaatsvinden.
- Als NF1 tot klachten - die de rijvaardigheid beïnvloeden - leidt is het melden van NF1 bij vraag 3 als ziekte van het zenuwstelsel vanzelfsprekend van toepassing. Het CBR zal bij aanvang vragen om specialistisch onderzoek maar ook is het CBR dan wettelijk verplicht om de rijgeschiktheid steeds opnieuw te bezien. De periode van verklaring van rijgeschiktheid kan dan afhankelijk van de symptomen variëren van 1 tot maximaal 5 jaar. Daarna moet er opnieuw beoordeeld worden. Er zal steeds gevraagd worden om een extra onderzoek door een medisch specialist. Je kan ook overleggen met jouw behandelend specialist of deze de nodige informatie vanuit de controles uit het recente verleden aan het CBR kan leveren (dit bespaart keuringskosten). Niet elke arts/specialist zal hier echter toe bereid zijn, vanwege eventuele belangenverstremgeling. In degelijke gevallen zal toch een onafhankelijk specialist je moeten keuren. Welke specialist dat is hangt af van je symptomen. Helaas moet ook de rekening voor deze keuringen door de (toekomstig) rijbewijshouder worden voldaan.

Om meer inzicht in de handelswijze van u en van het CBR te verkrijgen zijn wij zeer geïnteresseerd in uw ervaringen. Stuur ons een mail naar info@neurofibromatose.nl en vertel hoe u hier mee bent omgegaan en hoe het CBR er op reageerde.

Wat vertel je over jouw NF2 als ziekte van het zenuwstelsel?

NF2 wordt vaak pas vastgesteld na het verschijnen van de eerste klachten (evenwicht, duizeligheid en gehoor). Op zich komt hier ook vraag 2 van de eigen verklaring naar voren:

2. Hebt u last van of last gehad van evenwichtsstoornissen of ernstige duizelingen?

Dit zal vaak van toepassing zijn waardoor vraag 3 minder relevant is. Op zich lijkt hier het melden van de aandoening NF2 in alle gevallen redelijk en van toepassing. Er is immers sprake van hersentumoren. Het CBR zal dan ook altijd vragen om nader specialistisch onderzoek. De periode van verklaring van rijgeschiktheid kan dan variëren van 1 tot maximaal 5 jaar. Ook hier kan de behandelend neuroloog jou helpen met het doorgeven van de nodige informatie aan het CBR. Ook hier speelt mogelijke belangenverstremming een rol en zal je hierover in overleg moeten gaan met jouw behandelend specialist.

Tot slot

In de vragenlijst van de eigen verklaring voor het CBR staan nog meer onderwerpen die bij sommigen met een zwaardere uiting van NF (1 of 2) van toepassing kunnen zijn. Dit zijn vragen naar het goed kunnen zien met beide ogen, verhoogde bloeddruk, gebruik van medicijnen, enzovoort. Vanzelfsprekend moet u dit aangeven indien dit voor u van toepassing is. Het CBR zal in deze gevallen nader onderzoek laten doen.

Het CBR kijkt met een positieve insteek naar wat de mogelijkheden zijn om het behalen van een rijbewijs mogelijk te maken. Uiteindelijk moet het wel verantwoord zijn.

Ton Akkermans

Met dank aan Marianne Tan (Senior medisch adviseur CBR), Walter Taal en André Rietman